

UZASADNIENIE

Decyzją z 8.11.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił dla Z. K. kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. Przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 580,17 zł ustaloną decyzją z 21.08.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Okresy składkowe przyjęto w ilości 15 lat, 6 miesięcy i 20 dni, tj. 186 miesięcy, a nieskładkowe w ilości 1 roku i 1 dnia, tj. 12 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla wnioskodawcy wyniósł 65,19% Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z 25.03.1999 r. w sprawie tablicy średniego dlatego trwania życia kobiet i mężczyzn M.P. Nr 12, poz. 173. Obliczenie wartości kapitału początkowego ZUS dokonał następująco: $293,01 \text{ zł} \times 65,19\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 191,01 zł, $(186 \text{ miesięcy okresów składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 580,17 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 116,90 zł, $(12 \text{ miesięcy okresów nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 580,17 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 4,06 zł razem 311,97 zł x 209 miesięcy średniego dalszego trwania życia = 65201,73 zł.

Zakład podał, że do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów:

- od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. ponieważ świadectwo pracy z firmy (...) Sp. z o.o. nie zawiera informacji czy w tym czasie występowały okresy nieskładkowe,
- od 1.11.1992 r. do 31.12.1998 r. ponieważ wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) Sp. z o.o. na stanowisku Prezesa Zarządu.

/decyzja k. 38 -39 akt ZUS/

Decyzją z 9.11.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z 19.10.2017 r., na podstawie art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), przyznał wnioskodawcy Z. K. emeryturę od 1.10.2017r., tj. od daty wejścia w życie przepisów i od następnego dnia po rozwiązaniu umowy o pracę. Zakład podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład wyjaśnił, że przyjął, iż: kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 179176,96 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 243526,38 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 95538,68 zł,

średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,80 miesięcy, wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 c ustawy emerytalnej wynosi 2390,42 zł $(179176,96 \text{ zł} + 243526,38 \text{ zł} + (\dots),68) / 216,80 = 2390,42 \text{ zł}$.

/decyzja k. 21 akt ZUS/

Wnioskodawca odwołał się od obu w/w decyzji, będąc reprezentowanym przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, uznając za krzywdzące pominięcie przez ZUS przy ustalaniu wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy i wysokości jego emerytury okresów zatrudnienia:

- od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. ponieważ świadectwo pracy z firmy (...) Sp. z o.o. nie zawiera informacji czy w tym czasie występowały okresy nieskładkowe,

- od 1.11.1992 r. do 31.12.1998 r. ponieważ wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) Sp. z o.o. na stanowisku Prezesa Zarządu,

Żądając w konkluzji zmiany zaskarżonych decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury od 1.10.2017 r. i poprzez ustalenie wartości kapitału początkowego przy uwzględnieniu obu w/w okresów zatrudnienia wnioskodawcy, a nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania na jego rzecz od ZUS, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm prawem przepisanych.

/odwołania k. 3 -6, k. 3-6 załączonych akt VIII U 147/18/./

ZUS wniósł o oddalenie obu odwołań ubezpieczonego, podtrzymując dotychczasowe stanowisko - wyjaśniając, że wskaźnik wysokości kapitału początkowego ustalony został w decyzji z 21.08.2017 r. i wynosi 47,52% i obliczony został z okresu 10 lat kalendarzowych 1970-1979. Do ustalenia Wysokości kapitału początkowego przyjęto 15 lat, 4 miesiące, 20 dni, tj. 186 miesięcy okresów składkowych i 1 rok i 1 dzień, tj. 12 miesięcy okresów nieskładkowych. Za okresy, w których zarobki nie zostały udokumentowane zaświadczeniami przyjęto wynagrodzenie minimalne tj. od 4.02.1970 r. do 20.07.1972 r. , od 29.05.1973 r. do 11.03.1975 r. Zakład podał, że w przypadku okresu zatrudnienia w PPHU (...) Sp. z o.o. po dniu 14.11.1991 r. do 31.10.1992 r. brak informacji w świadectwie pracy o występujących po 14.11.1991 r. okresach nieskładkowych, a w przypadku PPHU (...) Sp. z o.o. od 1.06.1992 r. do 31.12.1998 r. (zatrudnienie od 31.03.2001 r.) zgodnie z informacją w Wydziale (...) i Składek wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na stanowisku Prezesa Zarządu Spółki

/odpowiedź na odwołania k. 9, k. 8 akt VIII U 147/18/

Postanowieniem z 31.01.2018 r. Sąd Okręgowy połączył do wspólnego rozpoznania sprawę z odwołania wnioskodawcy od decyzji ustalającej prawo do emerytury o sygn. VIII U 147/18 ze sprawą z jego odwołania od decyzji ustalającej wysokość kapitału początkowego o sygn. VIII U 146/18 /k. 11 załączonych akt VIII U 147/18/.

Na rozprawie w dn. 10.07.2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, wnioskodawca oświadczył, że w PPHU (...) pracował na umowę o pracę a druki Rp-7, świadectwa pracy i karty wynagrodzeń przekazał do ZUS. Pełnomocnik organu rentowego oświadczył, że została wydana prawomocna decyzja (...).03.2001 r. dotycząca tego, że wnioskodawca w latach 1992 do 2001 nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej ze spółką (...), która według jego informacji jest prawomocna. Wnioskodawca oświadczył, że o decyzji ZUS z 26.03.2001 r. dowiedział się w roku 2007, kiedy powiedziano mu w ZUS, że termin do wniesienia odwołania się od tej decyzji już upłynął. Odwołujący oświadczył, że wnosi o zaliczenia okresu od 15.11.1991 do 31.10.1992 r. w związku z zatrudnieniem w PPHU (...) oraz okresu od 1.06.1992 r. do 31.03.2001 r. z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) Sp. z o.o., zarówno do wysokości emerytury jak i kapitału początkowego. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i oświadczył, że sporny jest okres od 15.10.1991 r. do 31.11.1992 r. z uwagi na niewskazanie przez spółkę (...) okresów nieskładkowych, a pozostały okres zatrudnienia w (...) został zaliczony do emerytury i kapitału początkowego oraz nie stanowi przedmiotu sporu. Wnioskodawca oświadczył, że w Spółce (...) nie przebywał na zwolnieniu lekarskim /k. 33-34/.

W piśmie procesowym z 17.07.2018 r. pełnomocnik ZUS wyjaśnił, że decyzja z 26.04.2002 r. stwierdzająca, że Z. K. nie podlega w okresie od 1.06.1992 r. do 31.03.2001 r. ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę ze Spółką (...) jest prawomocna i podlegała kontroli sądowej przed Sądem Okręgowym w Łodzi w sprawie VIII 2252/02 zakończonej wyrokiem z 24.04.2003 r. oddalającym odwołanie wnioskodawcy, a następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 959/03 z 23.04.2004 r. oddalającym apelację wnioskodawcy /k. 38/.

W piśmie procesowym z 19.09.2018 r. pełnomocnik odwołującego oświadczył, że pomimo wyroków Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie VIII 2252/02 z 24.04.2003 r. i Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 959/03 z 23.04.2004 r., na mocy których oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 26.04.2002 r. stwierdzającej, że Z. K. nie podlega w okresie od 1.06.1992 r. do 31.03.2001 r. ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę ze Spółką (...),

wnioskodawca opłacał z tego tytułu terminowo składki na ubezpieczenie społeczne, które nie zostały mu zwrócone i z tego względu wnosi o zaliczenie tego okresu zatrudnienia do stażu pracy /k. 57-59/.

Na rozprawie z 4.10.2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie precyzując, że wnosi o zaliczenie do kapitału początkowego okresów zatrudnienia od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. w PPHU (...) i uwzględnienia zarobków w tym okresie, zarzucając, że ZUS nie uwzględnił tego okresu w kapitale początkowym a także wniósł o zaliczenie wynagrodzenia z (...) w Ł. za okres od 4.02.1970 r. do 11.03.1975 r. w oparciu o wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej, jednocześnie oświadczył, że cofa odwołanie w zakresie okresów zatrudnienia w T. i wnosi o umorzenie w tym przedmiocie postępowania w sprawie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i oświadczył, że z uwagi na to, że pracodawca nie wykazał zwolnień w okresie od 14.11.1991 r. organ rentowy nie zaliczył tego okresu do stażu pracy /e-prot. z 4.10.2018 r.: 0:03:08, 00:14:42, 00:17:46/.

Na rozprawie z 15.11.2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zaliczenie odwołującemu okresu zatrudnienia w firmie (...) od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r., wnioskodawca oświadczył, że rozliczenia z PPHU (...) były bezimienne i zażądał przeliczenia kapitału początkowego i emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia z 20 najkorzystniejszych lat z okresu zatrudnienia. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania a co do cofnięcia odwołania co do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w PPHU (...) wyraził na nie zgodę /e-prot. z 15.11.2018 r.: 00:02:50, 00:18:21, 00:24:07, 00:24:41/.

Na rozprawie z 10.09.2019 r. – bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w sprawie – pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oświadczył, że nie wnosi zastrzeżeń do hipotetycznych wyliczeń ZUS, a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania /e-prot. z 10.09.2019 r.: 00:01:18, 00:01:59, 00:03:43/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. (urodzony (...)) złożył wniosek o emeryturę 19.10.2017 r. /wniosek o emeryturę k. 1 – 6 akt ZUS/.

W związku z powyższym ZUS wydał pierwszą zaskarżoną decyzję z 8.11.2017 r. o ponownym ustaleniu dla Z. K. kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. Przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 580,17 zł ustaloną decyzją z 21.08.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, w której ZUS do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1970 r. do 31.12.1979 r., i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 47,52% przy przyjęciu następujących zarobków wnioskodawcy:

1970 – 9358 zł

1971 – 12 000 zł,

1972 – 6 666,60 zł,

1973 – 7 099,99 zł,

1974 – 13 000 zł,

1975 – 35 620 zł,

1976 – 37344 zł,

1977 – 44 762 zł,

1978 – 14 982 zł,

1979 – 0 zł

Okresy składkowe przyjęto w ilości 15 lat, 6 miesięcy i 20 dni, tj. 186 miesięcy, a nieskładkowe w ilości 1 roku i 1 dnia, tj. 12 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla wnioskodawcy wyniósł 65,19% Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z 25.03.1999 r. w sprawie tablicy średniego dlatego trwania życia kobiet i mężczyzn M.P. Nr 12, poz. 173. Obliczenie wartości kapitału początkowego ZUS dokonał następująco: $293,01 \text{ zł} \times 65,19\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 191,01 zł, (186 miesięcy okresów składkowych $\times 1,3\%$) : $12 \times 580,17 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 116,90 zł, (12 miesięcy okresów nieskładkowych $\times 0,7\%$) : $12 \times 580,17 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 4,06 zł razem 311,97 zł $\times 209$ miesięcy średniego dalszego trwania życia = 65201,73 zł.

Zakład podał, że do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów:

- od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. ponieważ świadectwo pracy z firmy (...) Sp. z o.o. nie zawiera informacji czy w tym czasie występowały okresy nieskładkowe,
- od 1.11.1992 r. do 31.12.1998 r. ponieważ wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) Sp. z o.o. na stanowisku Prezesa Zarządu.

/decyzja z 8.11.2017 R. k. 38 -39 akt ZUS, decyzja z 21.08.2017 r. k. 33 – 34 akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 35 akt ZUS/

Następnie drugą zaskarżoną decyzją z 9.11.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), przyznał wnioskodawcy Z. K. emeryturę od 1.10.2017r., tj. od daty wejścia w życie przepisów i od następnego dnia po rozwiązaniu umowy o pracę. Zakład podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład wyjaśnił, że przyjął, iż: kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 179176,96 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 243526,38 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 95538,68 zł,

średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,80 miesięcy, wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 c ustawy emerytalnej wynosi 2390,42 zł ($179176,96 \text{ zł} + 243526,38 \text{ zł} + (\dots),68$)/216,80 = 2390,42 zł). /decyzja k. 21 akt emerytalnych/

W okresie od 4.02.1970 r. do 11.03.1975 r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w P. i w tym okresie odbył wstępny staż a następnie wykonywał pracę elektromontera. Wnioskodawca w związku z odbywaniem służby wojskowej był zwolniony z pracy od 20.07.1972 r. a powrócił do niej od 29.05.1973 r. Służbę wojskową wnioskodawca odbywał od 26.07.1972 r. do 18.10.1973 r. /zaświadczenie k. 5/6 plik rentowy akt ZUS, zaświadczenie k. 10 akta emerytalne, akta osobowe k. 82 a w nich: umowa o pracę z 4.02.1970 r., opinia z 12.02.1975 r., angaż z 28.05.1973 r., karty obiegowa zmiany , opinia z 14.07.1972 r./.

Z oryginalnych zachowanych akt osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) S.A. w P. wynika, że zgodnie z angażem z 28.05.1973 r. jego wynagrodzenie zasadnicze na stanowisku elektromontera było określone stawką godzinową 12,50 zł/godz. a nadto otrzymywał premię /akta osobowe k. 82 a w nich angaż z 28.05.1973 r./.

W legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego wpisano, że w zakładach (...) był zatrudniony od 4.02.1970 r. a jego przeciętny miesięczny zarobek był ustalony stawką 13 zł oraz, że otrzymywał premię 10% /legitymacja ubezpieczeniowa k. 60-61/.

Nie zachowała się oryginalna dokumentacja płacowa wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) S.A. w P. /niesporne/.

W okresie od 1.08.1991 r. do 31.10.1992 r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) Sp. z o.o. w Ł. na stanowisku wiceprezesa / świadectwo pracy z firmy (...) Sp. z o.o. k. 17/18 plik rentowy akt ZUS, a nadto k. 77-78 akt sprawy/.

Nie zachowały się akta osobowe ani dokumentacja płacowa wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) Spółce z o.o. Wnioskodawca w tym czasie otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek funkcyjny jako wiceprezes, a ponadto premie uznaniowe o przyznaniu których decydował Prezes zarządu A. A. (1). Wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia w firmie (...) nie pobierał zasiłków chorobowych. PPHU (...) sp. z o.o. odprowadzała składki do ZUS na nr konta (...)zeznania świadka A. A. (1) e-prot. z 4.10.2018 r.: 00:23:55, świadectwo pracy z firmy (...) Sp. z o.o. k. 17/18 plik rentowy akt ZUS, zaświadczenie k. 79/.

W legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy nie ma adnotacji o zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) Spółce z o.o. /niesporne, legitymacja k. 60-61, a nadto okoliczność przyznana przez wnioskodawcę na rozprawie 15.11.2018 r. 00:02:50/.

ZUS uwzględnił wnioskodawcy z w/w okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) Sp. z o.o. w Ł. jako niesporny okres od 1.08.1991 r. do 15.11.1991 r. przy przyjęciu minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym czasie /niesporne/.

Zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem ZUS:

1) hipotetyczna wartość kapitału początkowego po uwzględnieniu

- okresu pracy od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. i przyjęciu za ten okres wynagrodzenia minimalnego,

- wynagrodzenia za okres od 29.05.1973 r. do 11.03.1975 r. liczonego według stawki godzinowej 12,50 zł a nie wynagrodzenia minimalnego

Wyniosła 73256,59 zł.

Za lata 1973 -1975 przy uwzględnieniu w/w stawki godzinowej i normatywnego czasu pracy ZUS wyliczył roczne zarobki wnioskodawcy w kwotach:

1973 r. -17425 zł,

1974 r. – 29100 zł,

1975 r. – 5650 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1970 r. do 31.12.1979 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 56,93%, do którego ZUS przyjął następujące zarobki wnioskodawcy:

1970 – 9358,25 zł

1971 – 12000 zł,

1972 – 6 666,60 zł,

1973 – 17350 zł,

1974 – 29 200 zł,

1975 – 38430 zł,

1976 – 37344 zł,

1977 – 44762 zł

1978 – 14982 zł

1979 – 0 zł.

Okresy składkowe przyjęto w ilości 16 lat, 6 miesięcy i 6 dni, tj. 198 miesięcy, a nieskładkowe w ilości 1 roku i 1 dnia, tj. 12 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla wnioskodawcy wyniósł 67,08% Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z 25.03.1999 r. w sprawie tablicy średniego dlatego trwania życia kobiet i mężczyzn M.P. Nr 12, poz. 173. Obliczenie wartości kapitału początkowego ZUS dokonał następująco: $293,01 \text{ zł} \times 67,08\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 196,55 zł, (186 miesięcy okresów składkowych $\times 1,3\%$) : $12 \times 695,05 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 149,09 zł, (12 miesięcy okresów nieskładkowych $\times 0,7\%$) : $12 \times 695,05 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 4,87 zł razem 350,51 zł $\times 209$ miesięcy średniego dalszego trwania życia = 73256,59 zł.

2) hipotetyczna kwota emerytury od 1.10.2017 r. wyniosła 2529,18 zł, po waloryzacji od 1.03.2018 r. 2604,55 zł i została obliczona w następujący sposób:

podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład wyjaśnił, że przyjął, iż: kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 179176,96 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 273611,02 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 95538,68 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,80 miesięcy, wyliczona kwota emerytury emerytalnej wynosi 2529,18 zł ($179176,96 \text{ zł} + 273611,02 \text{ zł} + \dots,68$)/216,80 = 2529,18 zł), a po waloryzacji od 1.03.2018 r. 2604,55 zł

/pismo ZUS k. 92, hipotetyczne ponowne ustalenie kapitału początkowego k. 95, obliczenie wskaźnika k. 97, hipotetyczne obliczenie emerytury k. 93 /

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS-owskich i załączonych aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia Zakładach (...) S.A. w P., których autentyczność nie budzi wątpliwości i nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Nadto Sąd oparł się na zeznaniach świadka A. A. (1), co do faktu, że wnioskodawca był zatrudniony na umowę o pracę w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) Sp. z o.o. w Ł., gdyż ich treść koresponduje ze świadectwem pracy. Sąd uznał, że ze świadectwa pracy i z zeznań w/w świadka wynika, że wnioskodawca w tym okresie nie pobierał zasiłków chorobowych. ZUS nie podważył wartości dowodowej zeznań świadka A. A. (1), a ustalenie, czy

wnioskodawca w okresie zatrudnienia korzystał z zasiłków chorobowych, czy też nie było rzeczą organu rentowego, a nie obowiązkiem wnioskodawcy, gdyż zgodnie z regułami dowodzenia obowiązującymi w procesie cywilnym, to na stronie, która z określonych twierdzeń wywodzi skutki prawne ciąży obowiązek przedstawienia na te okoliczność dowodów – natomiast organ rentowy takich dowodów nie przedstawił.

Jednakże z zeznań w/w świadka nie wynika ile konkretnie wynosiło miesięczne wynagrodzenie odwołującego oraz wysokość ewentualnych dodatków do tego wynagrodzenia, jak premii, a przyjęcie jakichkolwiek domniemań w tym zakresie jest niedopuszczalne. Świadek zeznał, że nie zachowała się dokumentacja osobowa wnioskodawcy i płacowa z tego okresu. Wobec tego Sąd uznał, że w tym zakresie zeznania świadka nie mogą stanowić podstawy do czynienia ustaleń w przedmiocie wysokości zarobków odwołującego w okresie zatrudnienia w firmie (...). Wnioskodawca w toku postępowania odwoławczego nie przedłożył żadnych dowodów, które potwierdziłyby faktyczną wysokość otrzymywanego przez niego wynagrodzenia, czy ewentualnych dodatków do wynagrodzenia.

Sąd odtwarzając faktyczne zarobki wnioskodawcy w Zakładach (...) wobec braku dokumentacji płacowej z tego okresu oparł się na oryginalnej dokumentacji osobowej skarżącego, z której wynika, że od 29.05.1973 r. jego wynagrodzenie zasadnicze było ustalane według stawki godzinowej 12,50 zł przy przyjęciu niespornej okoliczności, że wnioskodawca w tym czasie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie ma dokumentacji, z której wynikałoby ile faktycznie godzin wnioskodawca przepracował w poszczególnych miesiącach, wobec czego nie ma podstaw do przyjęcia, że pracował więcej niż by to wynikało z obowiązującego go normatywnego czasu pracy w pełnym wymiarze. Podana w legitymacji ubezpieczeniowej stawka wg której było ustalane średnie wynagrodzenie wnioskodawcy nie znajduje potwierdzenia w zachowanych dokumentach w oryginalnych aktach osobowych, a nadto nie wiadomo od kiedy konkretnie tak miałoby być wyliczane jego wynagrodzenie, przez co nie można było na tej podstawie czynić żadnych stanowczych ustaleń co do konkretnych kwot zarobków wnioskodawcy. Nie ma też żadnych dokumentów na to, że wnioskodawcy była faktycznie wypłacana premia w wysokości 10 %, ani jak często, którą podano w legitymacji, co także uniemożliwia przyjęcie tego składnika przy ustalaniu rzeczywistych zarobków wnioskodawcy. Tym samym jako miarodajne i najbardziej zbliżone do faktycznie osiągniętych zarobków wnioskodawcy należało przyjąć jedynie wynagrodzenie według stawki godzinowej określonej w w/w angażu w kwocie 12,50 zł/godz. od 29.05.1973 r. do 11.03.1975 r., przy przyjęciu pełnego wymiaru czasu pracy skarżącego.

Sąd przyjął za wiarygodne hipotetyczne wyliczenie dokonane przez ZUS, nie znajdując z urzędu podstaw do jego kwestionowania, tym bardziej, że wnioskodawca, będąc reprezentowanym przez profesjonalnego pełnomocnika, również nie zgłosił żadnych zastrzeżeń co do sposobu czy wysokości rachunkowych wyliczeń organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania zasługują na uwzględnienie.

Wstępnie należy przypomnieć, że ostatecznie wnioskodawca nie żądał zaliczenia okresu zatrudnienia w T. przy obliczaniu kapitału początkowego i wysokości jego emerytury, a spór ograniczył się jedynie po 1) do możliwości zaliczenia wynagrodzenia skarżącego z okresu zatrudnienia w (...) w Ł. za okres od 4.02.1970 r. do 11.03.1975 r. w oparciu o dane pochodzące z zachowanej oryginalnej dokumentacji osobowej wnioskodawcy, w której znajduje się angaż o wynagrodzeniu skarżącego od 29.05.1973 r. wg stawki godzinowej 12,50 zł, a po 2) do możliwości zaliczenia odwołującemu okresu zatrudnienia w firmie (...) od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r.

W myśl art.26 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r.,poz. 1270 ze zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b

oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 w/w ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 w/w przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z 7 maja 2003 r., III UZP 2/03, OSNAPiUS z 2003 roku nr. 14, poz.338)

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do 23.11.2011 r. § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków

dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Należy też podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest jednak obowiązany w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym spoczywał ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641/.

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 18.01. 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z 17.12.1996r., I CKU 45/96 (OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7.10.1998 r., II UKN 244/98 (OSNAPiUS 1999/20/662), Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z 15.03.2006 r. w sprawie III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Orzeczenia Sądu Najwyższego jakie zapadły jeszcze na gruncie powołanego powyżej Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. są zgodne co do tego, że ograniczenie co do środków dowodowych wynikające z §20 tego Rozporządzenia obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za celowe i pożądane. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż w postępowaniu sądowym nie obowiązuje ograniczenie co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określanych w § 20 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, Lex nr 32696). W sprawach emerytalno – rentowych wyliczenie wysokości świadczenia może nastąpić jedynie na podstawie zarobków faktycznie otrzymanych i to tych, od których istniał obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie społeczne, co wynika jednoznacznie z treści art.15 ww. Ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o wysokość emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego ubezpieczonego lub innych pracowników. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego, bowiem uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy (wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123). Co za tym idzie, zasada obliczania świadczeń w oparciu o rzeczywiste zarobki nie może zostać zastąpiona domniemaniem wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym. Zgodnie zaś ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 9.01.1998 r. (II UKN 440/97, Lex nr 34199), przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, że dokumentacja ta stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony. Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, Lex 32696; wyrok Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, Lex 303869). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń ubezpieczonego. Twierdzenia te muszą być udowodnione.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela ww. stanowiska, podobnie jak stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 3.09.2013 r., III AUa 303/13 (Lex nr 1366097), że Sąd nie może ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń i uśrednień. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa. Podkreślić bowiem należy, iż stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą a jego konkretnym pracownikiem.

Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest zatem dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych, gdyż .bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony. /tak trafnie wyrok SA w Łodzi z dnia 19.10.2016, III AUa 2185/15LEX nr 2152862/.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą Sądów Okręgowych, Apelacyjnych i Sądu Najwyższego w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację z akt osobowych, taką jak min.: umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia uwzględniając tylko „pewne” składnik wynagrodzenia, wypłacane w danym okresie stale i w określonej wysokości przy przyjęciu wymiaru czasu pracy udowodnionego przez ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 11.12.2017 r. III AUa 1071/16, LEX nr 2423321, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24.05.2016 r. III AUa 119/16, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29.10.2015 r. III AUa 822/15, L., wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z 18.09.2013 r. V U 466/13, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 12.02.2013 r. III AUa 1024/12, L.).

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje jakakolwiek niepewność czy nie zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy, a następnie kwoty świadczenia emerytalnego.

Odwołujący wniósł o uwzględnienie do obliczenia wysokości świadczenia, wynagrodzenia, jakie osiągał w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) na podstawie zachowanych oryginalnych angaży, w których podano stawkę godzinową za pracę od 29.05.1973 r. w wysokości 12,50 zł/godz., według której było ustalane jego wynagrodzenie.

Istota sporu sprowadza się do ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie osiągał wynagrodzenie w wyższej wysokości niż minimalne wynagrodzenie, które przyjął organ rentowy. Bezspornym było, że ustalenie wyższych zarobków przekładałoby się na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę angaży ze spornego okresu, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jego żądania.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż możliwym jest przyjęcie w okresie zatrudnienia odwołującego w Zakładach (...) wynagrodzenia w oparciu o oryginalne angaże ze stawką godzinową 12,50 zł za godziną od 29.05.1973 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w ww. okresie ubezpieczony świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i z pewnością otrzymywał wynagrodzenie w wysokości co najmniej określonej zgodnie ze stawką godzinową w rzeczonym angażu wystawionym przez ten zakład.

Zdaniem Sądu, że w przypadku braku innych dokumentów, zwłaszcza płacowych, wiarygodnym potwierdzeniem wysokości otrzymywanego wynagrodzenia mającym decydujące znaczenie są stawki godzinowe przyjęte w zachowanej dokumentacji osobowej pracownika.

Ciężar dowodu niewątpliwie w tej sytuacji spoczywa na wnioskodawcy zgodnie z art. 6 k.c.

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy musi być w sposób pewny ustalona, a warunek ten, w ocenie Sądu spełniły jedynie przedstawione angaże pochodzące z badanego okresu zatrudnienia w Zakładach (...), gdyż na tej podstawie możliwym było odtworzenie wynagrodzenia ubezpieczonego w sposób pewny, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone.

Przyjęto normatywny czas pracy z uwagi na brak dostatecznych dowodów, że wnioskodawca wykonywał pracę ponad przewidziane normy i w jakim zakresie. Należy zauważyć, że w objętych sporem okresie zatrudnienia, był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy a normy czasu pracy określały przepisy prawa pracy. Na mocy art. 1 ustawy z 18.12.1919 r. „o czasie pracy w przemyśle i handlu” (tj. Dz.U. z 1933 r., Nr 94, poz.734) czas pracy wszystkich pracowników, zatrudnionych na mocy umowy w przemyśle, handlu, górnictwie, komunikacji i przewozie oraz innych zakładach pracy, choćby na zysk nie obliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy, niezależnie od tego, czy te zakłady pracy są własnością prywatną, czy państwową, czy też organów samorządowych wynosi bez wliczenia przerw odpoczynkowych najwyżej 8 godzin na dobę, w sobotę 6 godzin na dobę i nie może przekraczać 46 godzin na tydzień. Zgodnie zaś z art. 129 § 1 kp w brzmieniu obowiązującym od 1.01.1975 r. czas pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 46 godzin na tydzień.

Nie zachowały się natomiast listy płac z tego okresu, jak również nie ma żadnych dowodów na to, że wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie w konkretnej wysokości, czy też, że otrzymała jakieś dodatkowe wynagrodzenie np. premie i w jakiej wysokości, stąd zapis w legitymacji ubezpieczeniowej nie mógł stanowić podstawy do czynienia ustaleń co do rzeczywiście uzyskiwanych zarobkach w badanym czasie. Jako miarodajne i najbardziej zbliżone do faktycznie osiągniętych zarobków wnioskodawcy należało przyjąć jedynie wynagrodzenie według stawki godzinowej określonej w angażu od 29.05.1973 r. w kwocie 12,50 zł/godz., przy przyjęciu pełnego wymiaru czasu pracy skarżącego.

ZUS dokonał prawidłowo pod względem rachunkowym wyliczeń wynagrodzenia odwołującego przy uwzględnieniu stawki godzinowej od 29.05.1973 r. w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) i normatywnego czasu pracy ZUS w kwotach: 1973 r. -17425 zł, 1974 r. – 29100 zł, 1975 r. – 5650 zł. Należy w tym miejscu podkreślić, że w/w wyliczeń ZUS strona odwołująca nie kwestionowała pod względem poprawności rachunkowej, a i Sąd nie znalazł z urzędu powodów by to czynić.

Co do drugiej spornej kwestii zarobków i okresu zatrudnienia w firmie (...) to Sąd zważył, że świadek A. A. (2) nie zna konkretnych kwot jakie wnioskodawca uzyskiwał tytułem wynagrodzenia w tym zakładzie pracy, a jedynie podał, że na jego wynagrodzenie składało się wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny i premia, o której przyznaniu wnioskodawcy świadek ten decydował, przy czym zeznał, że nie zachowała się oryginalna dokumentacja osobowa ani płacowa odwołującego z tego zakładu pracy. Świadek potwierdził natomiast zapisy w świadectwie pracy co do tego, że wnioskodawca w spornym okresie po 15.11.1991 r. nie przebywał na zwolnieniach chorobowych, a ZUS nie podważył wiarygodności zeznań tego świadka.

Odnosząc się do okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. należy podkreślić, że powyższa okoliczność wynika z przedłożonego świadectwa pracy wnioskodawcy, zaświadczeniu o zatrudnieniu i z zeznań świadka. Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że należy zaliczyć do ustalenia, wartości kapitału początkowego pominięty okres zatrudnienia od 15.11.1991 r. do 31.10.1992 r. uznając, że organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie i w toku postępowania nie odniósł się i nie uzasadnił swego stanowiska odnośnie wykluczenia powyższych okresów zatrudnienia.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przez ubezpieczonych przed dniem wejścia, w życie ustawy okresy składkowe i nieskładkowe. W tym miejscu stwierdzić należy, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, który neguje zasadność zaliczenia wyżej wymienionych okresów pracy do ustalenia wartości kapitału początkowego, z uwagi na brak wykazania okresów pobierania zasiłku chorobowego przez wnioskodawczynię w tym okresie. Ustalenie, czy wnioskodawca w okresie zatrudnienia korzystała z zasiłków chorobowych, czy też nie jest rzeczą organu rentowego, a nie obowiązkiem wnioskodawcy. Ponadto brak ustaleń w tym zakresie, nie dyskredytuje samego faktu pozostawania w zatrudnieniu i nie wyłącza możliwości uwzględnienia tego okresu pracy, przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Zgodnie z regułami dowodzenia obowiązującymi w procesie cywilnym, to na stronie, która z określonych twierdzeń wywodzi skutki prawne ciąży obowiązek przedstawienia na te okoliczność dowodów. Organ rentowy takich dowodów nie przedstawił. Wnioskodawca udowodnił natomiast, że w wymienionym wyżej okresie pozostawał w zatrudnieniu i świadczył pracę, a w związku z tym jest to tzw. okres składkowy, co w konsekwencji skutkuje uwzględnieniem tego okresu do ustalenia kapitału początkowego wnioskodawcy. Dowody zgromadzone w sprawie są zgodne, logiczne i nie budzą wątpliwości. Są one również wystarczające do ustalenia czasokresu ww. zatrudnienia wnioskodawcy bez potrzeby przeprowadzenia dodatkowych dowodów. Natomiast fakt nie ustalenia przez organ rentowy okresów pobierania zasiłku chorobowego, obciąża tylko i wyłącznie organ rentowy.

Nadmienić należy, że od 15 listopada 1991 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1991 r., Nr 104. poz. 450), która wprowadziła pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych. Sporny okres pracy, którego zaliczenia domagała się wnioskodawczyni obejmuje okresy pod rządami dwóch różnych regulacji. Użyte w przepisach art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie "okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne" w odniesieniu do pracowniczego ubezpieczenia społecznego oznacza, że warunkiem uznania za okres składkowy okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jest opłacenie przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne pracownika. Należy zauważyć jednakże, że w obecnym stanie prawnym obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zarówno w części obciążającej pracodawcę, jak i pracownika, spoczywa na pracodawcy - płatniku. Wykonywanie przez pracodawcę tego obowiązku jest niezależne od pracownika, albowiem został wprowadzony mechanizm chroniący pracownika przed skutkami niezależnego od niego zaniechania. W trybie określonym przepisem art. 40 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje

na koncie ubezpieczonego uzupełnienia kwoty składek nieuregulowanych przez płatnika. Jeżeli tryb ten zostanie wyczerpany, okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w którym pracownik otrzymuje wynagrodzenie, jest okresem ubezpieczenia, czyli okresem składkowym, niezależnie od tego, czy pracodawca opłacił składki na ubezpieczenie.

Z zaświadczenia k. 79 wynika, że firma (...) opłacała składki na ubezpieczenie do Oddziału (...) ZUS składki na nr konta (...). Skoro zaś wnioskodawca wykazał, że był zatrudniony w firmie (...) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 sierpnia 1990 r. do 31 października 1992 r., to należy uznać cały ten okres za okres składkowy, który podlega uwzględnieniu przy ustalaniu wartości kapitału początkowego.

Co się tyczy wynagrodzenia w okresie zatrudnienia w firmie (...) to podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419). Sąd Apelacyjny w Łodzi również niejednokrotnie wypowiadał się w tej kwestii stwierdzając, że wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych nie powinno się udowadniać wyłącznie zeznaniami świadków, jeśli świadkowie nie są w stanie konkretnie i precyzyjnie podać wysokości osiąganego przez wnioskodawcę wynagrodzenia. Wprawdzie w toku postępowania sądowego strona może dowodzić wysokości wynagrodzeń na potrzeby ustalenia wysokości podstawy wymiaru świadczenia wszelkimi środkami dowodowymi, zatem dowodem na tę okoliczność mogą być zarówno dokumenty dotyczące wynagradzania osób zatrudnionych w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy i przy pracy tego samego rodzaju, co ubezpieczony, jak też zeznania tych osób, ale nie oznacza to jednak, że wykazanie konkretnych zarobków w celu obliczenia wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być dokonywane w sposób przybliżony, jedynie na zasadzie uprawdopodobnienia (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 16.07.2013 r., III AUa 1714/12, Legalis nr 739136, w wyroku z 29.09.2014 r., III AUa 2618/13, Legalis nr 1163500).

ZUS nie ustalił w toku postępowania jaka była faktyczna podstawa odprowadzanych składek z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy w firmie (...), a z całokształtu materiału dowodowego wynika, że nie zachowała się ani dokumentacja osobowa, ani płacowa skarżącego z tego okresu, wobec czego Sąd stwierdził, iż możliwym było w sposób pewny ustalenie wysokości jedynie wynagrodzenia odwołującego przy uwzględnieniu normatywnego czasu pracy i treści art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym „jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy”.

Mając na uwadze wszystkie poczynione wyżej rozważania, Sąd zważył, że z niekwestionowanych przez stronę odwołującą hipotetycznych wyliczeń ZUS wynika, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z najkorzystniejszych lat kalendarzowych 1970 – 1979 wynosi 56,93%, który jest wyższy od dotychczasowego 47,52%, a także, że hipotetycznie wyliczona wysokość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. wyniosła 73256 zł, która również jest wyższa od dotychczasowej 65201,73 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w punkcie 2 sentencji wyroku Sąd Okręgowy oparł na treści art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, uznając za stronę wygrywającą odwołującego się, na którego rzecz zasądzono od ZUS tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 180 zł biorąc za podstawę stawkę

za czynności radcy prawnego określoną w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

A.P.